

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3132/2021. (IV. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.1069/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Kása Norbert ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 2020. június 18-án kelt 2.F.199/2020/9. számú végzésével megállapította, hogy az indítványozó a vele szemben kiszabott hat év börtön szabadságvesztésből nem bocsátható feltételes szabadságra. A feltételes szabadságra bocsátásból történő esetleges kizárás lehetőségének vizsgálatát a büntetés-végrehajtási intézet kezdeményezte azért, mert az elítélt nem a megadott időpontban kezdte meg a szabadságvesztés letöltését. Az eljárás során a büntetés-végrehajtási bíró megállapította, hogy az elítéltet több alkalommal szabályszerűen felhívták a büntetés megkezdésére. Az elítélt és a védője több alkalommal is halasztás iránti kérelmet terjesztett elő, az elítélt egészségi állapotára hivatkozással, de azokat a bíróság elutasította. A bíróság megállapította, hogy az elítélt betegsége nem akadályozta volna a bevonulását, mert az a büntetés-végrehajtás keretein belül is kezelhető. Az elítélt 2019 nyarán ismeretlen helyre távozott, amikor már vele szemben elővezetést is elrendeltek, majd elfogatóparancs kibocsátására is sor került, amely végül az eredeti felhívás hatánapjához képest több mint egy évvel később, 2020. április 2-án vezetett eredményre. Minderre tekintettel a büntetés-végrehajtási bíró arra a következtetésre jutott, hogy az elítélt önhibájából nem tett eleget bevonulási kötelezettségének, ezért a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét kizárta.
- [3] A végzés ellen az elítélt és a védője fellebbezést jelentettek be. A Szegedi Törvényszék 2020. június 30-án meghozott végzésével helybenhagyta a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja által meghozott elsőfokú végzést. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló iratok adatainak megfelelően és helytállóan állapította meg azokat az adatokat, amely alapján az elítélt a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből kizárásra került. A másodfokú bíróság megállapította, hogy a tényállás megalapozott, a hatályon kívül helyezésre okot adó eljárási szabálysértés nem merült fel. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban a tekintetben, hogy az elítélt önhibájából nem kezdte meg a szabadságvesztés büntetés letöltését. Ezzel összefüggésben utalt arra, hogy az elítéltet többször is figyelmeztették arra, hogy nem bocsátható feltételes szabadságra, ha a szabadságvesztés letöltését önhibájából nem kezdi meg, a szabadságvesztés megkezdésére szóló felhívás emellett tartalmazta a lakóhely, tartózkodási hely címében bekövetkező változásra vonatkozó bejelentési kötelezettséget is, amelynek az elítélt nem tett eleget.
- [4] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal élt a Büntetés-végrehajtási Csoport elsőfokú, valamint a törvényszék másodfokú végzésével szemben.
- [5] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy az eljáró bíróságok nem indokolták megfelelően határozataikat, nem adtak számot részletesen a döntés indokairól. Kifogásolta, hogy a büntetés-végrehajtási bíró az egészségi állapotot nem tekintette a tényállás részének, így arra nem is vont le következtetést, nem vette figyelembe, hogy az elítélt tudattartalmának vizsgálata alapján az állapítható meg, hogy az elítélt tévedésben volt, ami kizárja az önhiba megállapíthatóságát. Kifogásolta továbbá, hogy a bíróság nem kellőképpen vette figyelembe az elítélt okszerű védekezését. Hivatkozott arra is, hogy álláspontja szerint a bíróság megtévesztően alkalmazza azt a gyakorlatot, hogy a halasztási kérelemmel kapcsolatos eljárás nem mentesít a megjelenési kötelezettség alól, ugyanis az elítélt azt

feltételezte, hogy a halasztási kérelem elutasítását követően az újabb felhívás megérkezéséig nem kell megkezdnie a szabadságvesztés letöltését.

- [6] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [7] 3.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján terjesztette elő az alkotmányjogi panaszt, melyet az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint hatvan napon belül kell benyújtani. Az indítványozó a panaszt a törvényi határidőn belül terjesztette elő. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszát jogi képviselő útján nyújtotta be, a jogi képviselő meghatalmazását csatolta. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálándó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [8] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [9] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy az eljáró bíróság nem tett eleget az indokolási kötelezettség alkotmányos követelményének. Az indítványozó a jogorvoslathoz való jog sérelmét állította azon az alapon, hogy a jogorvoslati jog csak a döntés indokainak ismeretében gyakorolható teljességgel. Az indítványozó hivatkozott arra is, hogy álláspontja szerint a bíróságok nem vizsgálták meg a releváns bizonyítékokat, nem vették figyelembe a terhelt egészségügyi állapotát, amely álláspontja szerint kizárta volna az önhiba megállapításának lehetőségét.
- [10] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből levezetett indokolt bírói döntéshez való joggal áll összefüggésben, amely az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]]. Az indokolt bírósági döntéshez való jog csak azt a kötelezettséget támasztja az eljáró bírósággal szemben, hogy az indokolás az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre terjedjen ki [3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]], az indokolás hossza pedig önmagában nem alkotmányossági kérdés [3312/2018. (X. 12.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [11] Jelen ügyet tekintve az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a Szegedi Törvényszék megjelölte az álláspontja szerint a jogvita eldöntése szempontjából jogilag releváns kérdéseket és kifejtette, milyen megfontolások alapján válaszolta meg őket. A bíróságok figyelembe vették, hogy a terheltnek egészségügyi problémái vannak, amelyet két alkalommal szakértő is vizsgált, de nem tekintették olyan körülménynek, amely indokolta volna a terhelt számára a halasztás engedélyezését, valamint az önhiba kizárását. Az eljáró bíróságok részletesen kifejtették, miért állapítható meg az önhiba annak kapcsán, hogy a terhelt nem kezdte meg határidőben a szabadságvesztés letöltését. Vizsgálták azt is, hogy a terheltet figyelmeztették jogaira és kötelességeire, magatartása következményeire, különös tekintettel arra, hogy ha nem tesz eleget a bevonulási kötelezettségének, akkor az maga után vonhatja a feltételes szabadságra bocsátásból történő kizárást.
- [12] Megállapítható, hogy az indítványozó az általa megjelölt, Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmét kizárólag arra vezette vissza, hogy álláspontja szerint a bíróságok nem megfelelően értelmezték a feltételes szabadságra bocsátásból való kizárás szabályait, különös tekintettel az önhiba fennállására. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben következetes gyakorlata alapján hangsúlyozza, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és a jogszabályok értelmezése a rendes bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, amely nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Az Alkotmánybíróság feladata nem a tény-, illetőleg jogkérdések felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó

minimumot számon kérje a bíróságokon. Az Alkotmánybíróság jelen ügy kapcsán megállapította, hogy a bíróságok eleget tettek alkotmányos indokolási kötelezettségüknek, reagáltak az indítványozó által előadott jogi és nem jogi érvekre, részletesen kifejtették, hogy az indítványozóval szemben miért indokolt a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének a kizárása.

- [13] Az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlata szerint „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatja továbbá az indokolásban megjelölt bizonyítékok és érvek megalapozottságát, ahogyan azt sem, „[h]ogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket” {3065/2016. (IV. 11.) AB határozat, Indokolás [36]}. Önmagában az, hogy az indítványozók a számukra hátrányos, de az egyébként megindokolt bírósági döntés érvelését tévesnek tartják, nem alkotmányossági kérdés.
- [14] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben azt is megfogalmazta, hogy tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [15] Minderre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem vet fel sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a bírói döntést befolyásoló alaptörvény-ellenességet, ezért nem felel meg a befogadhatóság Abtv. 29. §-a szerinti feltételeknek.
- [16] 4. Az Alkotmánybíróság mindezen érvek alapul vételével az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdések alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, visszautasította.

Budapest, 2021. március 9.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1649/2020.

• • •